

Handläggare
Ebba Nordborg
Telefon: 08-50836272**Till**
Kommunstyrelsen

Svar på remiss genom kontorsutlåtande av Förslag till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2026/767

Sammanfattning av remissen

Kommunstyrelsen har remitterat Förslag till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap, till stadsledningskontoret, äldrenämnden och socialnämnden.

Nya regler om hälso- och sjukvårdens beredskap trädde i kraft den 1 januari 2026, som syftar till att stärka hälso- och sjukvårdens beredskap i händelse av kris och krig. Reglerna riktar sig till regioner och kommuner i egenskap av sjukvårdshuvudmän.

Socialstyrelsen fick den 24 april 2025 i uppdrag av regeringen att förbereda arbetet med att genomföra förslagen i lagrådsremissen Hälso- och sjukvårdens beredskap, och även att förbereda egna föreskrifter eller annan vägledning.

De nya reglerna finns i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL och hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80), HSF och innefattar bland annat att kommuner och regioner ska;

- erbjuda vård som är nödvändig för liv och hälsa under fredstida krissituationer och höjd beredskap,
- hjälpa varandra vid katastroftillstånd,
- planera för katastroftillstånd och händelser som medför ett stort antal skadade och sjuka,
- lagerhålla sjukvårdsprodukter (bestämmelser om lagerhållningsskyldighet träder i kraft 1 januari 2027 och bestämmelser kring detta behandlas i annan utredning från socialstyrelsen.

Äldreförvaltningen
Avdelningen för stadsövergripande
äldreomsorgsfrågor

Älvsjö stationsgata 21.
Box 4
125 21 Älvsjö
Växel 08-50836200
Fax
aldreforvaltningen@stockholm.se
start.stockholm

Vidare har det även införts regler för beslut om hjälp och beslut om kvalificerat katastroftillstånd och vad som ska gälla under sådana förhållanden.

Beredning

Ärendet har beretts på äldreförvaltningen inom enheten för kommunikation, omvärld och beredskap, i samråd med avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Remissen lämnades till äldreförvaltningen den 3 juni och ska besvaras senast den 8 augusti till kommunstyrelsen. Förvaltningen lämnar svar i form av kontorsutlåtande och anmäler svaret för kännedom till äldrenämnden den 25 augusti.

Jämställdhetsanalys

Förvaltningens bedömning är att remissen inte har någon påverkan på jämställdheten mellan kvinnor och män.

Äldreförvaltningens synpunkter

Äldreförvaltningen ser i stort sett positivt på förslagen till de föreskrifter och de analyser som har gjorts kopplat till införandet av de nya reglerna. Förvaltningen anser dock att analysen som har gjorts att förslaget inte innebär ökade kostnader för kommunen inte stämmer helt, detta då det kommer krävas arbete med att informera om de nya reglerna och öva på att formulera begäran om hjälp vilket sannolikt medför merkostnader.

Ställningstaganden

2 Socialstyrelsens förslag och bedömningar

2 kap. Vårdskyldighet under fredstida kris och höjd beredskap

Vård som är nödvändig för liv och hälsa

Äldreförvaltningen tillstyrker Socialstyrelsens förslag om vad definitionen av vård som är nödvändig för liv och hälsa ska omfatta: Sådan vård som är nödvändig vid skada, sjukdom eller tillstånd som

1. är akut livshotande eller annars kräver ett omedelbart omhändertagande, eller
2. medför eller riskerar att medföra allvarliga konsekvenser för patientens hälsa om han eller hon inte får vård inom den tid som den ur medicinsk synpunkt är nödvändig.

Myndigheten har vidare exemplifierat vilken vård som faller inom ramen för punkt två i listan ovan:

- vård vid skada eller sjukdom som utan behandling leder eller riskerar att leda till ett allvarligt tillstånd, bestående funktionsnedsättning eller för tidig död om vården uteblir,
- vård vid skada eller sjukdom som om vården uteblir kan leda till behov av avsevärt mer omfattande behandling,
- vård vid allvarliga kroniska tillstånd,
- palliativ vård och vård i livets slutskede, samt
- förlossningsvård.

Övergripande avser Socialstyrelsen att vård och behandling av sjukdomar och skador i de fall där även en måttlig fördröjning bedöms kunna medföra allvarliga följder för patienten inom ramen för punkt två i listan ovan. Det innefattar både somatisk vård men även vård för psykiska tillstånd. Äldreförvaltningen välkomnar

detta särskilt då personer i målgruppen äldre kan ha sjukdomar som kräver regelbunden behandling, och utan vilken bestående men kan uppstå.

3 kap. Ärenden om hjälp vid katastroftillstånd

Äldreförvaltningen tillstyrker remissens resonemang om i vilka situationer som skyldigheten att lämna hjälp ska gälla och vilka åtgärder som behöver vidtas av kommuner och regioner själva innan beslut om hjälp ska tas av regeringen. Socialstyrelsen betonar att vid ett katastroftillstånd ska kommuner och regioner i första hand försöka avhjälpa problemet själva genom samverkan, och att det är först efter detta som ett beslut kan fattas av regeringen om att andra kommuner eller regioner ska lämna hjälp. Skyldigheten att lämna hjälp gäller som huvudregel endast under förutsättning att en kommun eller region inte själv är eller inom överskådlig tid kan antas bli hjälpbehövande, men att trots det kan den ändå i vissa situationer bli skyldig att lämna hjälp till andra kommuner eller regioner som har sämre förutsättningar att upprätthålla och utföra vård som är nödvändig för liv och hälsa.

3 Konsekvenser av förslagen

3.2 Kostnader och intäkter för kommuner och regioner

Socialstyrelsen har gjort bedömningen att införandet av bestämmelser om vård som är nödvändig för liv och hälsa inte kommer medföra några ökade kostnader för kommuner. Äldreförvaltningen instämmer inte med om denna bedömning. Förvaltningen anser att införandet av lagen som sådan inte medför några kostnader. Förvaltningen anser emellertid att införandet av lagen medför arbete för kommunerna att informera och utbilda i frågan, då det innebär en omställning i arbetet vid händelse av kris eller krig.

Avseende bestämmelserna om hjälp bedömer Socialstyrelsen att de förslag de lämnar endast ger upphov till marginella kostnadsökningar. Äldreförvaltningen instämmer inte i detta utan anser att det kommer uppstå indirekta kostnader vid införandet av bestämmelsen. Förvaltningen anser att det krävs förberedelser för att på ett effektivt och korrekt sätt kunna skicka in begäran om hjälp, bland annat genom utbildning och övning.

Karin Bülow
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilaga

1. Remissen Förslag till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälso- och sjukvårdens beredskap, KS 2026/767

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Bülow, Äldredirektör	2026-07-30